

Nøgletal for seniorområdet – De nordiske lande

20 februar 2019
Sekretariatet

Indledning

Notatet afdækker en række af de forskelle, samt lighedspunkter, der er mellem seniorer i de nordiske lande.

Der er taget udgangspunkt i statistikker, der er sammenlignelige på tværs af landene, dette er i høj grad baseret på survey-undersøgelser, som indgår i Eurostats Labour Force Survey. Dette afviger fra den opgørelsesmetode, der normalt benyttes til beskæftigelsestal i Danmark, som er baseret på registerdata, disse er dog ikke sammenlignelige på tværs af EU-lande. Derfor kan der for Danmarks vedkommende være metode/opgørelsesforskelle i forhold til statistikkerne anvendt i andre beskrivelser om seniorer i Danmark, og dermed også niveauforskelle.

Analysen viser, at Island på gennemgående parametre om beskæftigelse og tilbagetrækning ligger væsentligt højere end i de øvrige nordiske lande. Beskæftigelsesfrekvensen og tilbagetrækningsalderen i Sverige og Norge ligger generelt også højere end i Danmark.

De nordiske lande kan derfor danne grundlag for inspiration og viden omkring, hvordan man får flere seniorer til at blive på arbejdsmarkedet i længere tid.

Beskæftigelsesfrekvens

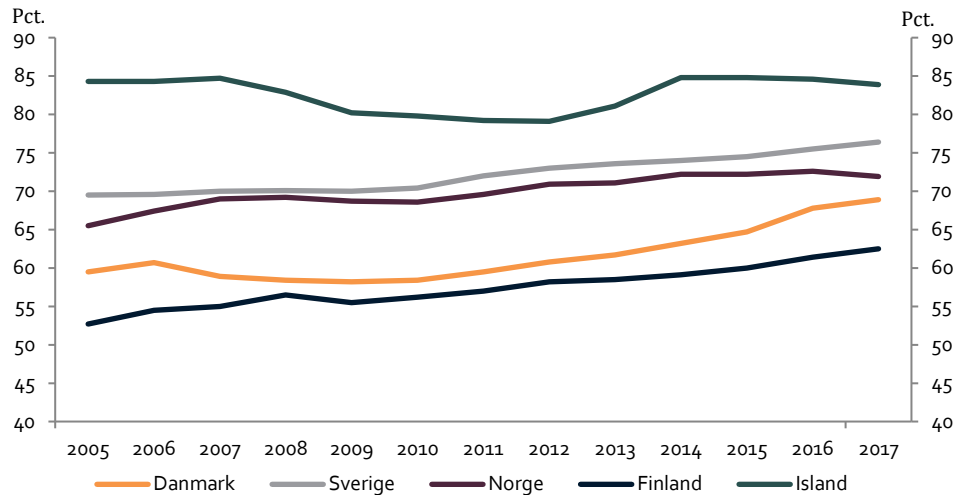
Der er betydelige niveauforskelle i beskæftigelsesfrekvensen for 55-64 årige landene imellem, *jf. figur 1*. Årsagen er, bl.a. at der er forskelle mellem tilbagetrækningssystemerne i de nordiske lande, der er variende pensionsalder samt forskellige muligheder for tidlig tilbagetrækning.

Beskæftigelsesfrekvensen for de 55-64 årige er steget i perioden 2005-2017 for alle de nordiske lande - på nær Island. Island har dog over hele perioden haft en særdeles høj beskæftigelsesfrekvens.

Sammenlignet med de andre nordiske lande har Danmark haft en relativ lav beskæftigelsesfrekvens for de 55-64 årige, det er kun Finland, der over hele perioden har ligget under Danmark. Danmark har særligt de seneste tre år, indhentet de øvrige nordiske lande, så forskellen nu er mindre end den var tidligere. Beskæftigelsesfrekvensen var for Norge og Sverige hhv. 3 og 7,5 pct. point højere end i Danmark i 2017.

Det er værd at bemærke, at de nordiske lande har en særlig høj beskæftigelsesgrad blandt seniorer sammenlignet med øvrige EU-lande, hvor beskæftigelsesfrekvensen for EU i 2017 var på 60,6 pct. Der er derfor i denne analyse tale om lande, der præsterer særlig godt set i en international sammenhæng.

Figur 1. Beskæftigelsesfrekvens for 55-64 årige i de nordiske lande.

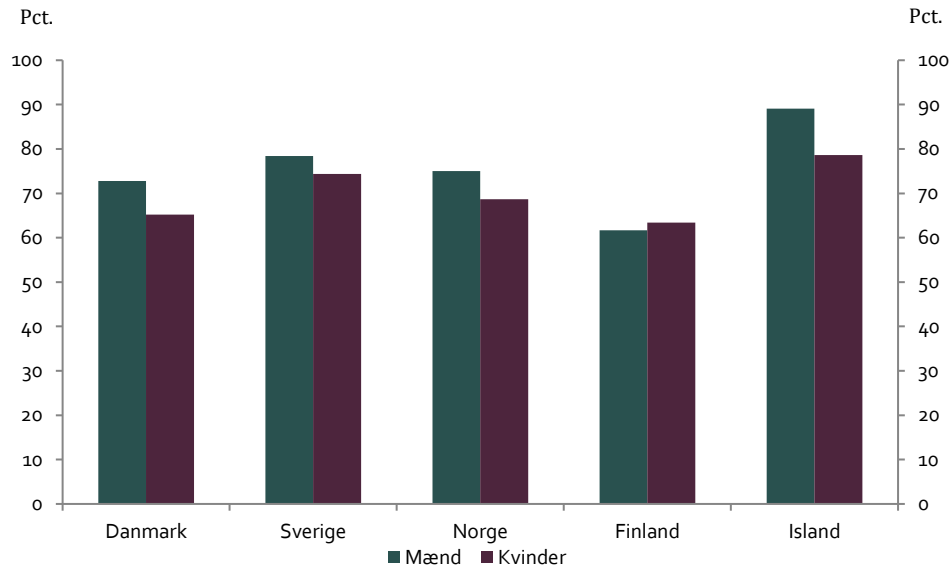
Anm: Opgørelsen er baseret på survey-undersøgelser, som i dansk kontekst er svarende til arbejdskraftundersøgelsen (AKU).
Kilde: Eurostat - Labour Force Survey

Af figur 2 fremgår beskæftigelsesfrekvensen for 55-64 årige i 2017 fordelt på køn. Mændene har i de enkelte lande generelt en højere beskæftigelsesfrekvens end kvinderne. Finland er det eneste nordiske land, hvor beskæftigelsesfrekvensen er højere for kvinder end for mænd.

I Danmark er beskæftigelsesfrekvensen for hhv. kvinder og mænd lavere end for de øvrige nordiske lande på nær Finland. Den lavere beskæftigelsesfrekvens i Danmark for de 55-64 årige skyldes således ikke, at det særligt er det ene køn, der har en lavere beskæftigelsesfrekvens.

I Danmark er kvinders beskæftigelsesfrekvens 7,6 pct. point lavere end mændenes. Det er et større gab end i Sverige og Norge, hvor forskellen er hhv. 4 pct. point og 6,3 pct. point. Island som har den højeste gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens, har samtidig også det højeste beskæftigelsesgab på 10,5 pct. point.

Figur 2. Beskæftigelsesfrekvens for 55-64 årige i 2017 i de nordiske lande.

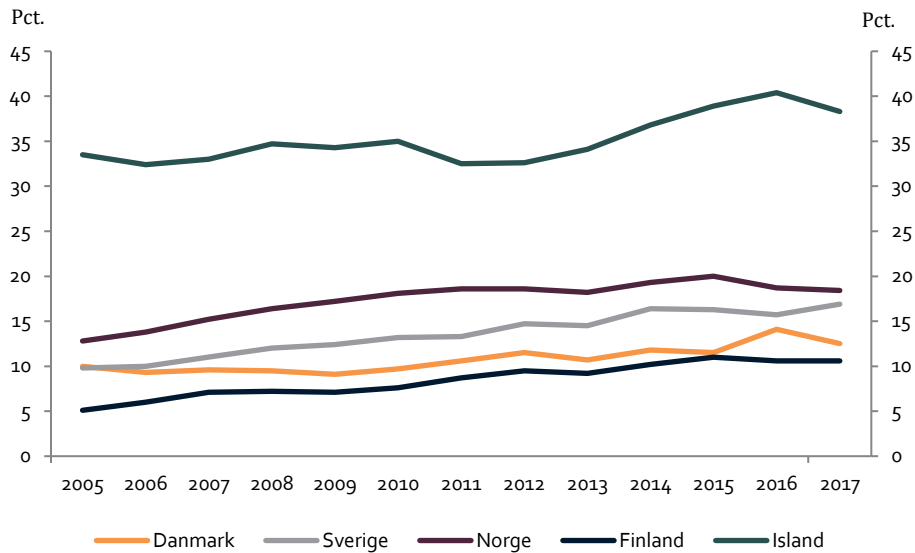

Anm: Opgørelsen er baseret på survey-undersøgelser, som i dansk kontekst er svarende til arbejdskraftundersøgelsen (AKU).
Kilde: Eurostat - Labour Force Survey

Beskæftigelsesfrekvensen for de 65-74 årige har været stigende for alle de nordiske lande i perioden 2005-2017, jf. figur 3. Det fremgår af grafen, at Island har en særligt høj beskæftigelsesfrekvens for denne aldersgruppe i forhold til de nordiske lande, og var således i 2017 tre gange højere end i Danmark.

I Danmark er beskæftigelsesfrekvensen for de 65-74 årige relativ lav sammenlignet med de andre nordiske lande, kun Finland har en lavere beskæftigelsesfrekvens for denne aldersgruppe. I 2017 var beskæftigelsesfrekvensen for de 65-74 årige 12,5 pct i Danmark. Dette var 4,4 pct. point lavere end Sverige, og 5,9 pct. point lavere end Norge. For alle de nordiske lande gælder det, at beskæftigelsesfrekvensen for denne aldersgruppe er højere end EU-gennemsnittet, som i 2017 var på 9,7 pct.

Figur 3. Beskæftigelsesfrekvens for 65-74 årige i 2017 i de nordiske lande.

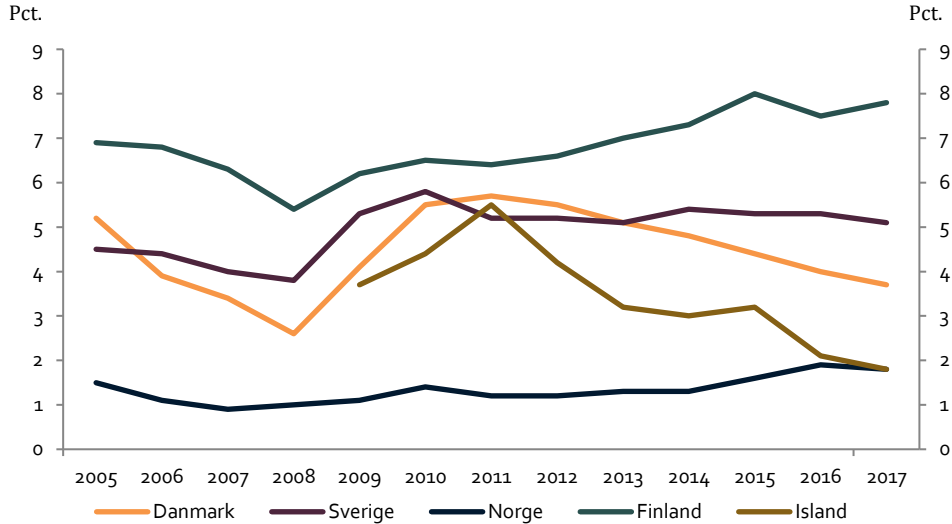
Anm: Opgørelsen er baseret på survey-undersøgelser, som i dansk kontekst er svarende til arbejdskraftundersøgelsen (AKU).
Kilde: Eurostat - Labour Force Survey

Ledighed

Af figur 4 fremgår ledigheden for de 55-64 årige, fordelt på de nordiske lande. Der har været store udsving over perioden, som skal ses i sammenhæng med den generelle konjunkturudvikling. Ledigheden for seniorenene i Danmark var i 2017 lavere end i Finland og Sverige, men omkring 2 pct. point højere end i Norge og Island.

Ledigheden skal ses i sammenhæng med, at seniorer der er ledighedsramt, i nogle tilfælde kan vælge at trække sig helt tilbage fra arbejdsmarkedet, hvorved de ikke længere indgår i ledighedsstatistikken.

Figur 4. Ledighed for 55-64 årige i 2017 i de nordiske lande.

Anm: Opgørelsen er baseret på survey-undersøgelser, som i dansk kontekst er svarende til arbejdskraftundersøgelsen (AKU). Definitionen af ledighed følger ILO's standard. Data er kun tilgængeligt for Island fra 2009.

Kilde: Eurostat - Labour Force Survey

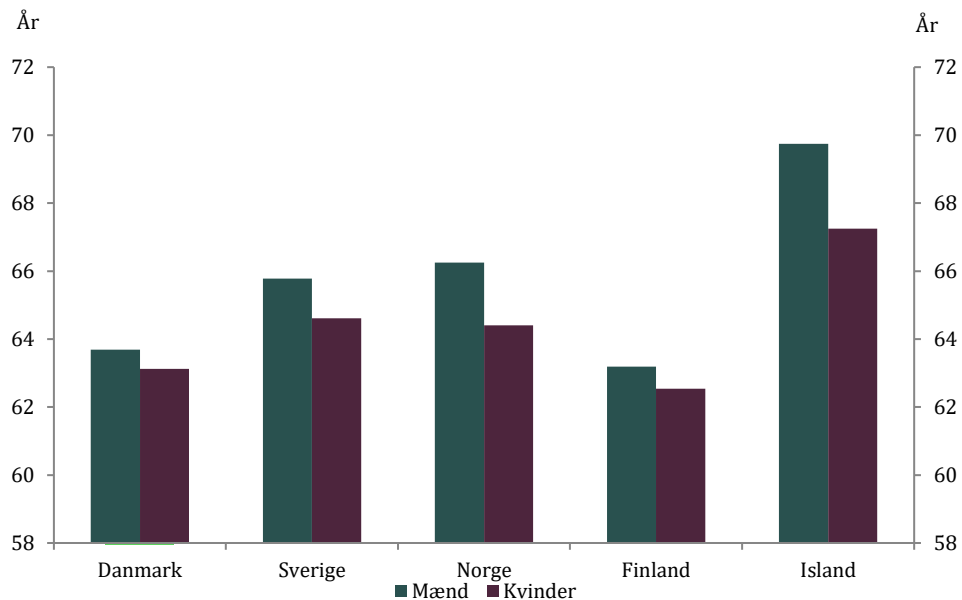
Den gennemsnitlige faktiske tilbagetrækningsalder kan i høj grad afvige fra den egentlige pensionsalder i landene på grund af muligheder for tidligere tilbagetrækning, og fordi nogle vælger at arbejde efter pensionsalderen. Sammenlignet med de andre nordiske lande har Danmark en relativt lav gennemsnitlig faktisk tilbagetrækningsalder både for mænd og kvinder, kun Finland har en lavere tilbagetrækningsalder, *jf figur 5*.

I 2016 var tilbagetrækningsalderen for mænd i Danmark på 63,7 år. Det var hhv. 2,1 og 2,6 år tidligere end i Sverige og Norge, hvor den reele tilbagetrækningsalder i gennemsnit var på hhv. 65,8 og 66,2 år.

Island har sammenlignet med de andre nordiske lande den højeste tilbagetrækningsalder for mænd på 69,7 år.

I Danmark og Finland er forskellen mellem mænd og kvinders tilbagetrækningsalder relativt lille sammenlignet med de øvrige nordiske lande.

Figur 5. Den gennemsnitlige faktiske tilbagetrækningsalder i 2016 i de nordiske lande, fordelt på køn.

Anm: Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er beregnet for fem års perioden 2011-2016.

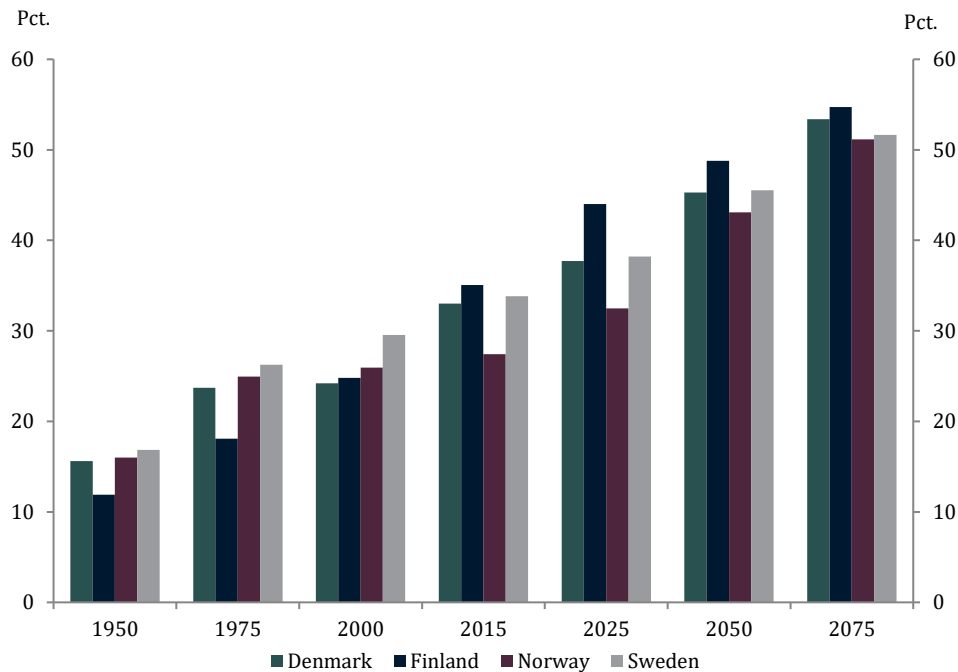
Kilde: OECD – Pensions at a Glance 2017.

Demografi

Siden 1950 er antallet af 65-årige set i forhold til antallet af 20-64 årige steget markant i de nordiske lande. Fremskrivninger viser at den udvikling vil forsætte fremadrettet, *jf. figur 6*.

Af figuren fremgår det eksempelvis, at der i Danmark i 1950 var 15,6 personer over 65 for hver 100 personer i alderen mellem 20-64. I 2015 var det lidt over fordoblet til 33 personer, og i 2075 forventes det tal at stige til godt 53 personer.

Figur 6. Antal over 65 år i forhold til antallet i alderen 20-64

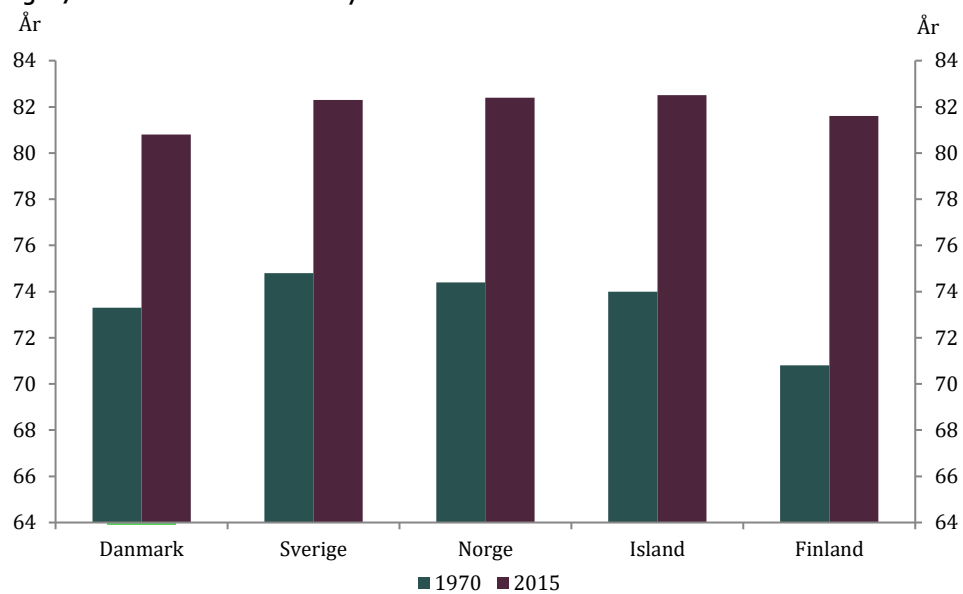
Kilde: OECD - Pensions at a Glance 2017 - United Nations, World Population Prospects – 2017 Revision.

Udvikling skal ses i sammenhæng med udviklingen i den forventede levetid.

Alle de nordiske lande har oplevet en stigning i den forventede levetid for en nyfødt, jf. figur 7. Levetiden for en nyfødt er for de nordiske lande steget mellem 7,5 år – 10,8 år i perioden 1970 – 2015.

I Danmark findes den laveste forventede levetid for en nyfødt i 2015 blandt de nordiske lande, svarende til 80,8 år. Det er 1,7 år mindre end Island, som har den højeste forventede levetid.

Figur 7. Forventet levetid for en nyfødt.

Kilde: OECD Health Statistics 2017.